

NOORWEGEN

van reizigers voor reizigers

NOORWEGEN

De wereld houdt niet op met draaien. Een wereldreiziger is de eerste om dat te beamen. Hoewel men geen inspanningen gespaard heeft om al de gegevens in deze gids uitgebreid te testen en te actualiseren, is het niet uitgesloten dat je ter plaatse vaststelt dat bepaalde gegevens in deze gids toch al opnieuw gewijzigd zijn. Veel adressen en suggesties in de Trotters zijn bovendien wat 'fragiel', juist omdat ze zo sympathiek en verrassend zijn. We zouden het daarom bijzonder op prijs stellen als je ons op de hoogte brengt van eventuele wijzigingen, zodat we de eerstvolgende herdruk op een correcte manier kunnen aanpassen. Dank bij voorbaat. Ons adres:

TROTTER

Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt

Uitgeverij Terra Lannoo
Postbus 97
NL-3990 DB Houten

E-MAIL: TROTTER@LANNOO.BE

WWW.TROTTERCLUB.COM

De prijscategorieën die in de Trottergidsen worden gebruikt, zijn steeds afgestemd op het land. Als je in een goedkoop hotelletje ongeveer € 25 betaalt, behoort een hotel waar je € 75 neertelt uiteraard tot de dure prijsklasse. De uitgever kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten of de gevolgen ervan.

VERTALING Mireille Peeters, Imago Mediabuilders

REISINFORMATIE VLAANDEREN EN NEDERLAND Wegwijzer, Brugge

OMSLAGONTWERP Studio Jan de Boer / Helga Bontinck

ONTWERP BINNENWERK Imago Mediabuilders

OMSLAGFOTO Maurizio Rellini/SOPA RF/SOPA/CORBIS

OORSPRONKELIJKE TITEL Le Routard – Norvège

OORSPRONKELIJKE UITGEVER Hachette, Paris

DIRECTEUR Philippe Gloaguen

STICHTERS Philippe Gloaguen en Michel Duval

HOOFDREDACTEUR Pierre Josse

ADJUNCTREDACTEUREN Benoît Lucchini en Amanda Keravel

REDACTEUREN Olivier Page, Véronique de Chardon, Isabelle Al Subaihi, Anne-Caroline Dumas, Carole Bordes, André Poncelet, Marie Burin des Roziers, Thierry Brouard, Géraldine Lemauf-Beauvois, Anne Poinot, Mathilde de Boisgrollier, Gavin's Clemente-Ruiz, Alain Pallier en Fiona Debrabander

© Hachette (alle rechten voor vertaling, reproductie en bewerking gereserveerd voor alle landen),
Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2014

© Cartografie Hachette Tourisme

WWW.LANNOO.COM

D/2014/45/462 - ISBN 978 94 014 1464 7 - NUR 512

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VEELGESTELDE VRAGEN 12
18 TOPERVARINGEN VAN TROTTER 18
REIZEN NAAR NOORWEGEN 18
NOORWEGEN PRAKTISCH 20

ABC van Noorwegen	22
Alvorens te vertrekken	22
Budget	24
Elektriciteit	26
Feesten en feestdagen	26
Geldzaken	27
Gezondheid	28
Internetsites	31
Kinderen	32
Klimaat	32
Noodgevallen	36
Overnachten	36
Postkantoren	41
Reisliteratuur	41
Reisroutes	43
Risico's en ergernissen	45
Taal	46
Telecommunicatie	49
Tijdsverschil	51
Vervoer	51
Winkelen	67

MENS, MAATSCHAPPIJ, NATUUR EN CULTUUR 71

Beroemde Noren	72
Bevolking	74
Drank	76
Economie en maatschappij	77
Erfgoed	80

Fauna	81
Geografie	82
Geschiedenis	82
Keuken	85
Media	89
Milieu	90
Noorderlicht	91
Unitaid	91
Werelderfgoed van Unesco	93
Zeden en gewoonten	93

ZUID-NOORWEGEN

Halden	97
Fredrikstad	100
Oslo	102
Kongsberg	150

TELEMARK 155

Heddal	156
Seljord	157
Dalen	157

LANGS DE WEG NAAR STAVANGER 159

Rjukan	160
De Numedal-Vallei	163
Geilo	165

VAN OSLO NAAR STAVANGER LANGS DE KUST 167

Tønsberg	167
Sandefjord	169
Kragerø	170
Kristiansand	172
Mandal	175
Flekkefjord	178

INHOUD

VAN FLEKKEFJORD NAAR STAVANGER	179
Stavanger	180

VAN STAVANGER NAAR BERGEN	194
Haugesund en het eiland Karmøy	195

DE HARDANGER	200
Røldal	201
Odda en Tyssedal	202
Lofthus	205
Kinsarvik	206

NAAR BERGEN	207
--------------------	------------

NAAR VOSS	208
Ulvik	209

HET FJORDENGEBIED

Bergen	213
Voss	234
Van Voss naar Flåm met de trein	237
De weg van Voss naar Flåm	238
Flåm	239
Sogndal	245
Van Bergen naar Balestrand via Voss	248
Balestrand	249
Van Balestrand naar Fjærland via Skei	251
De streek van Jostedalsbreen	252
Van Stryn naar Geiranger	255
De Geirangerfjord	256
De weg naar Florø	261
Ålesund	261
Van Ålesund naar Åndalsnes	268

Åndalsnes	269
Van Åndalsnes naar Trondheim	273

OOST-NOORWEGEN

Trondheim	279
-----------	-----

TERUG NAAR HET ZUIDEN	298
Røros	298
Naar Oslo via de E6	301
Lillehammer	305

NOORD-NOORWEGEN

Van Trondheim naar Mosjøen	313
Mosjøen	317
Mo i Rana	319
Van Mo i Rana naar de poolcirkel	320
Naar Fauske	321
Fauske	321
Van Fauske naar Skutvik	323

RIJKSWEG 17 (KYSTRIKSVEIEN)	323
------------------------------------	------------

Van Steinkjer naar Brønnøysund over Rijksweg 17	325
Brønnøysund	326
Van Brønnøysund naar Mo i Rana over Rijksweg 17	328
Van Mo i Rana naar Bodø, nog steeds over Rijksweg 17	330
Bodø	332

INHOUD

DE LOFOTEN EN DE VESTERÅLEN

DE LOFOTEN 347

Het eiland Austvågøy	348
Het eiland Vestvågøy	358
Het eiland Flakstadøy	363
Het eiland Moskenesøy	367
De eilanden Værøy en Røst	372

DE VESTERÅLEN 374

Het eiland Langøya	376
Het eiland Andøya	384
Het eiland Hinnøya	385

VAN NARVIK NAAR TROMSØ

Narvik	389
Naar Tromsø	396
Het eiland Senja	397
Tromsø	404

HET LAND VAN DE SAMEN (NOORS LAPLAND) – FINNMARK

VAN TROMSØ NAAR ALTA 416

Alta	417
Kautokeino	423
Karasjok	424
De Porsangerfjord	428
Hammerfest	430
Havøysund	434

NAAR DE NOORDKAAP 435

Honningsvåg	436
Skarsvåg	440
Gjesvær	441

DE NOORDKAAP

REGISTER 452

REIZEN NAAR NOORWEGEN

Met de bus

Eurolines zet bussen in vanuit België en Nederland naar Oslo.

- **België: Eurolines Call Center** ☎ (02) 274 13 50 en [W eurolines.be](http://eurolines.be).
- **Nederland: Eurolines Call Center** ☎ (088) 0761 700 [W eurolines.nl](http://eurolines.nl).
- **Ter plaatse kun je gebruikmaken van Nor-Way Bussekspress** [W nor-way.no](http://nor-way.no).

Met de trein

Traject via Duitsland, Denemarken en Zweden. Voor wie ter plaatse gebruikmaakt van de trein zijn er voordeelformules. Informatie vind je in de grote stations, bij de reisagent en op de volgende websites:

- **Belgische Spoorwegen** [W b-europe.com](http://b-europe.com).
- **Nederlandse Spoorwegen** [W ns.nl](http://ns.nl).
- **Noorse Spoorwegen** [W nsb.no](http://nsb.no).
- **Eurail Passes** [W eurail.com](http://eurail.com).

Met de boot

Verbindingen

- **Color Line** [W colorline.com](http://colorline.com) (Kiel-Oslo, Hirtshals-Larvik, Hirtshals-Kristiansand, Strömstad-Sandefjord).
- **Stena Line** [W stenaline.com](http://stenaline.com) (Frederikshavn-Oslo, Kiel-Göteborg, Frederikshavn-Göteborg, Grenå-Varberg).
- **DFDS Seaways** [W dfdsseaways.com](http://dfdsseaways.com) (Kopenhagen-Oslo).
- **Fjordline** [W fjordline.com](http://fjordline.com) (Hirtshals-Stavanger-Bergen, Hirtshals-Kristiansand, Hirtshals-Langesund).

Met het vliegtuig

Noorwegen heeft meer dan 50 luchthavens. De belangrijkste zijn die van Oslo, Bergen, Kristiansand, Moss, Sandefjord, Stavanger, Tromsø en Trondheim. Vanaf deze luchthavens vertrekken binnenlandse vluchten naar diverse bestemmingen in Noorwegen. Informeer bij de reisagent of bij de luchtvaartmaatschappijen zelf.

OVERZICHTSKAART SCANDINAVIË

Websites

- Scandinavian Airlines [W](http://flysas.be) flysas.be en flysas.nl.
- KLM [W](http://klm.com) klm.com.
- Brussels Airlines [W](http://brussels-airlines.com) brussels-airlines.com.
- Ryanair [W](http://ryanair.com) ryanair.com.
- Norwegian Air Shuttle [W](http://norwegian.no) norwegian.no.
- Widerøe [W](http://wideroe.no) wideroe.no (binnenlandse vluchten).

Breedtegraden waarop je van de middernachtzon kunt genieten

	breedtegraad	van	tot
Bodø	67,3°	4/6	8/7
Harstad	68,8°	22/5	18/7
Tromsø	69,7°	20/5	22/7
Hammerfest	70,7°	16/5	27/7
Noordkaap	71,2°	14/5	29/7

NOODGEVALLEN

Je hoeft deze telefoonnummers niet uit het hoofd te leren, maar het kan toch geen kwaad ze binnen handbereik te hebben.

- **Europees noodnummer** ☎ 112. Het nummer is in alle EU-landen hetzelfde. Gebruik het om een ongeval of een geval van agressie te melden. Via dit nummer kunnen de hulpdiensten je snel lokaliseren en zo de interventietijd inkorten.
- **Brandweer** ☎ 110.
- **Politie** ☎ 112.
- **Ziekenwagen** ☎ 113.
- **Inlichtingen** ☎ 1881.

OVERNACHTEN

BELANGRIJK: als je logeert in een jeugdherberg, neem dan je 'lakenzak' mee; als je de nacht doorbrengt in een motel, een *hytte* of een pension, vergeet dan geen slaapzak. In beide gevallen voorkom je op deze manier dat je moet bijbetalen voor lakens.

Campings

Campings zijn minder duur dan jeugdherbergen en ze beschikken over een gemeenschappelijke keuken met kookplaten en over wasmachines. Meestal zijn ze goed onderhouden en goed uitgerust. Bijna overal moet je betalen voor de douches: reken op 20 NOK voor 3-5 minuten. Aangezien je de rubriek 'Klimaat' ongetwijfeld al hebt gelezen, zul je begrijpen dat de campings slechts geopend zijn van juni tot half augustus. Buiten deze periode doe je er goed aan van tevoren te informeren, tenzij je voor een gesloten hek wilt staan. In het hoogseizoen moet je wel reserveren. Voor een tent, een auto en twee personen betaal je 120-250 NOK, afhankelijk van het aantal sterren (vijf categorieën). Soms gelden de prijzen voor vier personen. Wanneer je te voet of met de fiets reist, is het een stuk goedkoper. De prijzen zijn ook lager buiten het hoogseizoen (juli-half augustus).

Kampeert bij voorkeur op de oevers van de fjorden of aan de kust, daar is het minder koud. De campings in de grote steden zijn zelden aangenaam: duur, gelegen op plekken die echt niet leuk zijn en in de zomer afgeladen vol. Buiten de steden zijn ze daarentegen super: aan een fjord, op een heuveltop ... Vermijd de onmiddellijke nabijheid van meren en rivieren vanwege muggen. Je slaat je tentje beter een 500 m verder op. We willen geen paniek zaaien, maar muggen zijn de grote specialiteit van dit land. De beestjes zijn on-

gelofelijk groot en gulzig (zie de rubriek ‘Gezondheid’). Soms kun je op de camping een bootje of een kano huren. Een feit is ook dat hoe meer je naar het noorden gaat, hoe meer ook het comfort afneemt. Surf voor je vertrekt naar [W camping.no](http://www.camping.no): je kunt daar de gratis campingbrochure downloaden met een lijst van alle Noorse kampeerterreinen. Er is een Engelse versie beschikbaar. Ook op de website van NAF (Noorse autofederatie; [W nafcampa.no](http://www.nafcampa.no)) staan heel wat campings. Je vindt de campingbrochure ook bij de Bureaus voor Toerisme en op de veerboten.

- Vrij kamperen: wordt steeds gebruikelijker naarmate je meer naar het noorden reist. De wet is vrij soepel: je moet minstens 150 m van elke woning vandaan blijven en je mag je tent (of je kampeerauto) niet zonder toestemming van de eigenaar op een privéterrein zetten. Openbare parkeerterreinen zijn verboden. Doorgaans zul je hartelijk worden ontvangen. Op de Lofoten is vrij kamperen erg in trek: vanuit je slaapzak de middernachtzon bewonderen is ongetwijfeld een onvergetelijke ervaring!

In beboste gebieden en ook op open terrein is het tussen 15 april en 15 september verboden om vuur te maken. *Camping ikke tilatt/forbudt* betekent ‘verboden te kamperen’.

Speciaal voor campers

- Belangrijk: je kunt niet langer je grote buitenlandse gasflessen laten vullen bij de Noorse verkooppunten. Neem dus voldoende voorraad mee. Natuurlijk kun je ook (dure) Noorse flessen kopen (bij de benzinestations van *Statoil*).
- Het welbekende blauwe bommetje van *Camping Gaz International* kun je inruilen bij elk benzinestation of in de winkels van *Intersport*.
- Je mag je kampeertoilet uiteraard niet zomaar in de vrije natuur legen. Hiervoor zijn speciale plaatsen voorzien langs de wegen en op de campings.

Speciaal voor hytter

- Op bijna alle campings worden *hytter* (spreek uit: huter, enkelvoud: *hytte*) verhuurd. Het zijn kleine houten huisjes van uiteenlopend comfort, maar wel altijd met verwarming, bedden, een tafel, stoelen en een elektrisch kookstel. Vaak vind je er ook een koelkast en keukengerei. Als je iets meer betaalt, heb je stromend water en als je dan nog wat dieper in je portemonnee duikt, krijg je er een douche en een wc bij. De grote campings bieden meestal hutjes van alle mogelijke comfort en grootte aan. Je moet zelf voor lakens of een slaapzak zorgen (ze kunnen eventueel ter plaatse worden gehuurd, maar dat is heel duur). Kussens en dekens daarentegen zijn altijd bij de prijs inbegrepen. Wil je een potje koken, neem dan kookgerei mee. Reken op 350-1500 NOK per nacht, afhankelijk van de grootte, het aantal bedden en het geboden comfort. We raden je aan een hele tijd van tevoren te reserveren. Om echt voordelig te logeren moet je wel met zijn drieën of vieren zijn. In het zuiden van Noorwegen verhuren ook sommige boerderijen *hytter* (let op borden met een huisje erop). Ze bieden vaak een betere prijs-kwaliteitverhouding dan de campings. Misschien is een *hytte* wel dé oplossing als je niet in een jeugdherberg terecht kunt. Een nadeel: de campings zijn meestal erg afgelegen. Samengevat: ideaal als je met meer bent en over een auto beschikt. Bovendien slaap je te midden van de weelderige natuur. Reserveren is wel noodzakelijk, vooral aan de fjorden. Of kom tussen 16.00 en 17.00 u aan. Er valt soms ook te onderhandelen over de prijs van een *hytte*, vooral als je huurt bij particulieren. Let op, niet afdingen ... je doet er beter aan om een beetje verlegen uit de hoek te komen en te kennen te geven dat het veel meer is dan je had verwacht: *It's much more than what we expected*. Dit kan je een forse korting opleveren, vooral op het einde van de dag of in het laagseizoen.

SAMISCHE MAN IN KLEDERDRACHT

MENS, MAATSCHAPPIJ, NATUUR EN CULTUUR

Beroemde Noren	72
Bevolking	74
Drank	76
Economie en maatschappij	77
Erfgoed	80
Fauna	81
Geografie	82
Geschiedenis	82
Keuken	85
Media	89
Milieu	90
Noorderlicht	91
Unitaid	91
Werelderfgoed van Unesco	92
Zeden en gewoonten	92

HET FROGNERPARK IN OSLO

ZUID-NOORWEGEN

Munch Museet	132
Nasjonalgalleriet	133
Vigelandsparken	141
Frammuseet	142
Vikingskipshuset	145
De eilanden in de	
Oslofjord	149
Staafkerk van Heddal	156
De staafkerk in Eidsborg (Eidsborg stavkirke)	
en het museum	
Vest Telemark	158
Uvdal stavkirke en	
Bygdetun	164
Norsk Oljemuseum	188
De Buargletsjer	204
Trolltunga	204

Reizigers met eigen vervoer kunnen eerst een paar grenssteden bezoeken en dan doorrijden naar de hoofdstad. Aan hen de keuze!

HALDEN

27.000 INWONERS

Grensstad met een symbolische vesting! De citadel waakt over het stadje met zijn kleine jachthaven. Ze is een kanjer van een historische getuige en ze heeft een belangrijke rol gespeeld in de oorlogen tussen Zweden enerzijds en Noorwegen-Denemarken anderzijds.

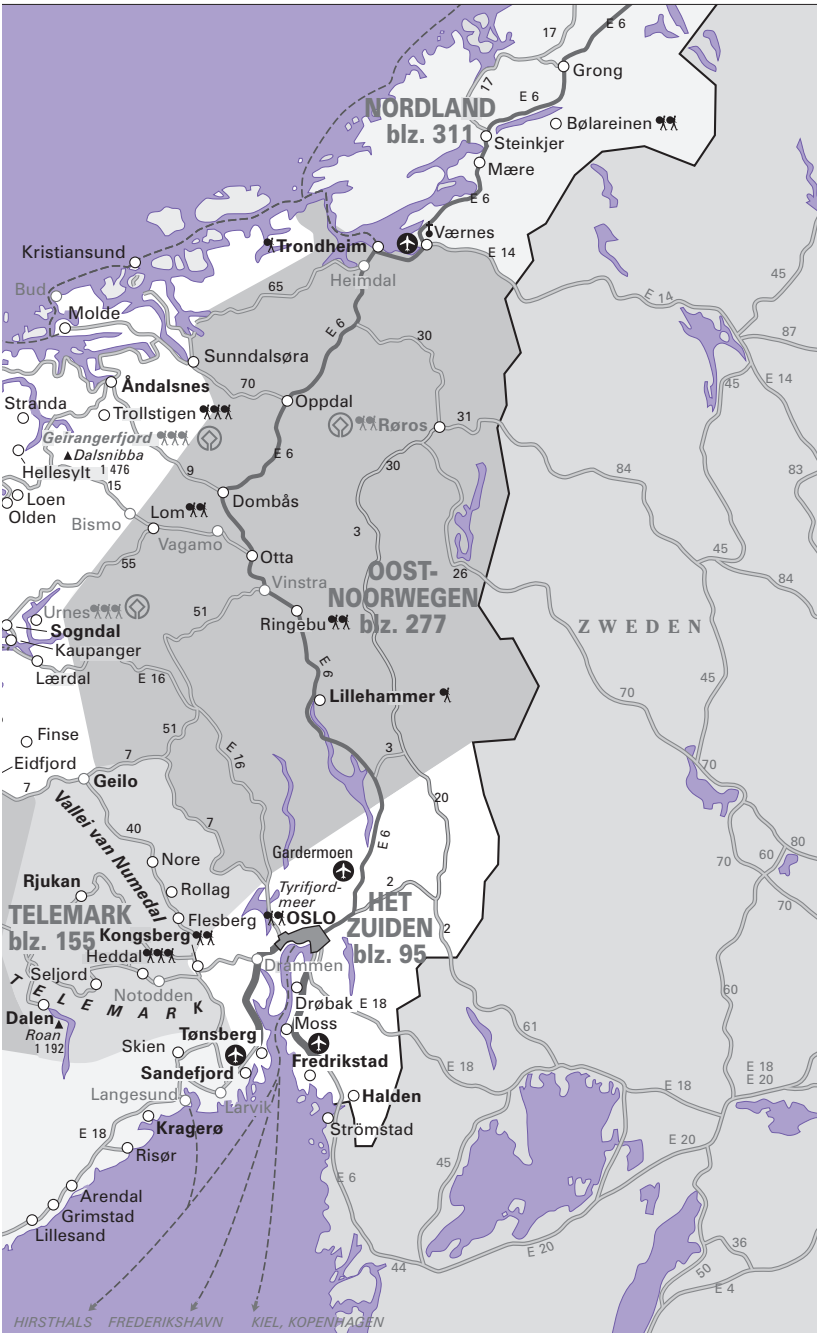
Kongsberg Besproken plaatsen
Skien Adressen en plaatsen
 in de omgeving
Notodden Oriëntatiepunten
 ----- Kustexpress

 Plaatsen opgenomen op de
 Werelderfgoedlijst van Unesco

NOORSE ZEE

OVERZICHTSKAART ZUID-NOORWEGEN

NUTTIG ADRES

i Bureau voor Toerisme: Torget 2 ☎ 69 10 09 80 [W](http://www.visitoslofjord.no) visitoslofjord.no. Dag. geopend half juni-half aug. 9.00-16.30 u; rest van het jaar 9.00-15.30 u. Uitgebreide informatie over het hele land (en zelfs over Zweden). Een perfecte kennismaking met Noorwegen. Ander toeristisch informatiepunt in het **Svinesund Infosenter:** bij afrit 2 van de autosnelweg. Geopend het hele jaar ma.-vr. 9.00-16.00 u, za. 9.00-14.00 u.

SLAPEN EN ETEN

Halden Vandrerhjem (jeugdherberg): Tosterødberget Skole, Flintveien, Gimle ☎ 92 86 47 97 [W](http://www.hihostels.no/no/Vandrerhjem/Ostlandet/Halden) hihostels.no/no/Vandrerhjem/Ostlandet/Halden. 6 km ten noorden van het station van Halden. Volg richting Mysen en Halden Ishall tot aan het heel discrete bordje dat de jeugdherberg aangeeft. Geopend eind juni-begin aug. Houders van een jeugdherbergkaart betalen 300 NOK per persoon in een slaapzaal, 850 NOK voor een tweepersoonskamer. Kleine houten jeugdherberg in een soort prefab schoolgebouwtje, te midden van de velden en een heel rustige woonwijk met eengezinswoningen.

✂ Kongens Brygge: aan Kongens Brygge, naast de haven. Dag. geopend vanaf 17.00 u (za. vanaf 12.00 u). Gerecht ongeveer 170 NOK. De stijl lijkt eerder op die van het Engelse koningshuis dan op die van het Noorse. Heel aangenaam adres aan de rand van de haven. Terras en gezellige zaal waar je tot in de late uurtjes kunt drinken en eten. Een echte pub, in de ware zin van het woord!

WAT IS ER TE ZIEN?

🏰 Fredriksten Festing (citadel): boven de stad (volg de borden) ☎ 69 18 54 11 [W](http://www.fredrikstenfestning.com) fredrikstenfestning.com. Museum: dag. geopend half mei-aug. 10.00-17.00 u. Toegangspreis: 70 NOK. Gratis toegang tot de omwalling en de tuinen. In 1658 staan de Denen een groot deel van hun territorium af aan Zweden en de grens verschuift van het noorden van Göteborg naar Halden. In 1660 wordt begonnen met de bouw van deze vesting om de Noren tegen de dreiging van het buurland te beschermen. Er volgen tal van belegeringen, zonder resultaat tot in 1814.

GESCHIEDENIS

DE KONING STERFT | In 1697 wordt Karel XII op vijftienjarige leeftijd koning van Zweden. Gedreven door hun onverzadigbare honger naar makkelijke prooiën beginnen Rusland, Polen en Denemarken onmiddellijk een offensief. Maar Karel houdt stand en verslaat zelfs Polen en Denemarken, voor hij zich stort in een waanzinnige veroveringstocht door Europa, tot aan de poorten van het Osmaanse Rijk. Hij wordt gevangengenomen en naar zijn land teruggestuurd, waar hij meteen aan de bezetting van Noorwegen begint. Een mysterieuze kogel in zijn hoofd tijdens het beleg van Fredriksten maakt een einde aan zijn avontuurlijke bestaan. Voltaire, geïnspireerd door deze ongewone lotsbestemming, schreef later zijn biografie.

FREDRIKSTAD

68.500 INWONERS

Deze moderne industriestad ligt 40 km van de Zweedse grens en 100 km ten zuiden van Oslo. Op de andere oever van de rivier vind je een van de mooiste versterkte *gamlebyen* (oude versterkte steden) van Noorwegen.

GESCHIEDENIS

EEN BEETJE GESCHIEDENIS | De oude stad werd in 1567 door Frederik II gesticht (ter herinnering: van 1397 tot 1814 was Noorwegen in Deense handen), als vervanging van Sarpsborg dat door Zweedse troepen in brand was gestoken. Opmerkelijk zijn de plattegrond in dambordpatroon en de houten huizen in noordelijke renaissancestijl. In de 17de eeuw werd de hele stad ommuurd om het hoofd te bieden aan de Zweedse dreiging. Daarmee was deze plek lange tijd een van de grote vestingen van het land. Binnen de muren leefden burgers en soldaten volgens strikte regels samen (avondklok, verbod om dieren te laten loslopen enzovoort). De stad telde talrijke winkels en ateliers waar ook vandaag nog sporen van over zijn. In 1903, twee jaar voor de Noorse onafhankelijkheid, was de militaire rol van de stad uitgespeeld. Gelukkig bleven de eigen activiteiten behouden en werd ze niet tot dode museumstad omgeturnd.

Het moderne stadsdeel ligt op de andere oever van de Glomma-rivier. Het ontstond bij het begin van de industrialisatie (einde 19de, begin 20ste eeuw) en is voor ons, reizigers, van weinig belang.

NUTTIG ADRES

i Bureau voor Toerisme: *Torvgaten 59A, in de oude stad (aangegeven)* ☎ 69 30 46 00 📧 *visitoslofjord.no. Geopend half juni-eind aug. ma.-vr. 9.00-17.30 u, za.-zo. 11.00-16.00 u (za. vanaf 10.00 u); rest van het jaar ma.-vr. 9.00-16.30 u. Wifi.* Organiseert in het hoogseizoen rondleidingen door de oude stad. Je vindt er een heel handige plattegrond waarop de belangrijkste bezienswaardigheden zijn aangegeven, met daarbij een korte beschrijving.

vier loopt). Dag. geopend 13.00-23.00 u (za. vanaf 12.00 u). Pizza van doorsneegrootte 200 NOK. Een opeenvolging van eetzalen met gewelven, vrij gezellig. Het restaurant is typisch voor de keten en de keuken blinkt niet uit in originaliteit of kwaliteit, maar je kunt er wel in een aangename sfeer je (grote) honger stillen.

✖ In de **Voldportgaten**, nog steeds in de oude stad, vind je meerdere cafeetjes en leuke bars waar je een salade, een belegd broodje of een stuk gebak kunt eten.

SLAPEN EN ETEN

A 🏠 Fredrikstad Motell en Camping: *Tornesveien 16* ☎ 99 22 19 99 📧 *fredrikstad-motel.no. Verlaat de oude stad via de hoofdpoot en ga rechtdoor; het is 200 m verderop. Geopend mei-sept. Staanplaats voor een tent ongeveer 200 NOK. Voor wie niet over eigen kampeermateriaal beschikt, zijn er kleine tweepersoonshytter 850 NOK. Groot terrein met veel groen. Goed sanitair en gratis douches. Het motel ziet er heel wat minder aantrekkelijk en gastvrij uit. Naast de camping ligt een prachtig zwembad. Het water is nogal koud, maar er zijn wel een duikplank en een waterglijbaan.*

✖ **Peppes Pizza:** *Torvgaten 57. In de oude stad (op de hoek met de straat die langs de ri-*

WAT IS ER TE ZIEN?

👤 **De oude stad (gamlebyen):** *in de zomer organiseert het Bureau voor Toerisme een interessante rondleiding van 1 uur door de oude stad (in het Engels en het Noors). Prijs: ongeveer 75 NOK per persoon, toegangsprijs voor het Fredrikstad Museum inbegrepen. Rijke koopmanswoningen, militaire gebouwen, een kerk uit de 17de en 18de eeuw. In Noorwegen zie je zelden meerdere gebouwen uit een en dezelfde periode bij elkaar. Deze oude stad echter is een bijna homogeen geheel en daarin schuilt ook de charme. Bezoek de infanteriekazerne (*Infanterikasernen*) die in gebruik was van 1788 tot 2002. Tegenwoordig zijn er een school en kantoren van privébedrijven in ondergebracht. De architectuur is op de kalender*

gebaseerd. Daarvan getuigen de vier toegangspoorten (de seizoenen), de twaalf schoorstenen (de maanden), de 52 zalen (de weken) en de 365 ramen (de dagen). In deze oude stad die nog steeds bewoond wordt, vind je ook winkels en ateliers met kunstnijverheid.

 Fredrikstad Museum: *Taihusgaten 41, in de oude stad* ☎ 63 30 40 30 🌐 ostfoldmuseene.no. Geopend di.-zo. 12.00-15.00 u. Toegangspreis: 50 NOK; kortingen mogelijk. Eenvoudig museum-

pje met tijdelijke tentoonstellingen op de begane grond en op de verdieping een overzicht van de geschiedenis van Fredrikstad. Engelstalige uitleg.

 Kongsten fort (het Koningsfort): *500 m ten oosten van de oude stad, op de heuvel achter de camping*. Toen het fort van de oude stad klaar was, kwamen ze tot de conclusie dat de vijandige troepen via deze heuvel de stad konden aanvalen. Dus werd begonnen aan de bouw van dit fort. Leuk om even rond te wandelen.

In de omgeving van Fredrikstad

 Boottochten langs de kust naar het schattige Zweedse dorp **Strömstad**. Vertrek aan Tollbodbrygga, de kade van de moderne stad op de tegenoverliggende oever van de oude stad. Retourtje ongeveer 100 NOK per persoon.

Moss

Driehonderd industriebedrijven! Een reiziger heeft hier niet veel te zoeken. Toch is Moss een goede tussenstop voor wie niet 's avonds laat in Oslo wil aankomen. In de hoofdstad kun je op dat tijdstip nauwelijks meer onderdak vinden. Dan is het beter hier te overnachten en de volgende dag uitgerust in een uurtje naar Oslo te sporen. Wil je in het zuiden blijven en de omweg van 130 km via Oslo vermijden, dan heb je de keuze uit twee mogelijkheden: de ferry tussen Moss en Horten of de tunnel (tegen betaling) net ten noorden van Drøbak, richting Drammen.

PRAKTISCHE INFORMATIE

 Ferry naar Horten: *vertrek om het halfuur, van ongeveer 6.00-24.00 u. Overtocht van ½ uur.*

 Recent werd de nieuwe **luchthaven Flyplass Rygge** geopend. Er landen vluchten van Ryanair en Norwegian. Deze luchthaven zal in de loop van de jaren nog uitbreiden.

SLAPEN

 Moss Vandrerhjem (jeugdherberg): *Nes-parken 11B* ☎ 69 25 53 34 🌐 hihostels.no/

vandrerhjem/moss-vandrerhjem. Aan de rand van de stad, 1 km van het station. Geopend juni-aug.; rest van het jaar alleen na reservering. Leden betalen 280 NOK voor een bed in een slaapzaal en 710 NOK voor een tweepersoonskamer. Jeugdherberg in een modern en sfeerloos houten gebouw, maar wel te midden van een groot park aan een meer (waarin je kunt zwemmen en vissen). Kamers met vier tot zes bedden. Vrij gezellige salon met haardvuur. Keuken ter beschikking van de gasten. Slaapzakken zijn verboden.

OSLO

695.000 INWONERS

Noren houden van de natuur. Misschien dat ze daarom niet goed zijn in het aanleggen van grote steden. De kans bestaat dat je eerste indruk van Oslo zal tegenvallen, maar die wordt dan wel snel bijgesteld. Je vindt er oude en deprimerende architectuur naast erg gedurfde en hypermoderne gebouwen.

GESCHIEDENIS

VAN CHRISTIANIA TOT OSLO | De officiële naam Oslo is van vrij recente datum. In de 17de eeuw begon Christiaan IV van Denemarken de stad na een reeks branden weer op te bouwen. Trots op deze prestatie en enigszins megalomaan schonk hij de plek zijn naam: Christiania. De stad behield deze naam tot twintig jaar na de onafhankelijkheid van het land. Pas in 1925 veranderde de hoofdstad de naam in Oslo.

De anarchistische bouwstijl van de jaren zeventig behoort tot het verleden en Oslo gooit het tegenwoordig over een andere boeg. De fjord met zijn stranden en eilanden, de grote parken, de brede lanen in het centrum, de Aker Brygge-kade (voormalige opslagplaatsen die nu volledig zijn gerestaureerd) en de bruisende wijken met arbeiders en immigranten maken van het Oslo van vandaag een levendige stad met zelfs mediterrane trekjes. Sinds 2000 zijn grote inspanningen geleverd om de wijk van het schitterende operahuis, het nieuwe symbool van de stad (een beetje zoals dat van Sydney), een nieuw gezicht te geven. Eigenlijk lijkt Oslo nog het meeste op een grote dynamische provincie-stad, die je gemakkelijk te voet of met de fiets kunt verkennen en dat is meteen ook het leuke eraan. Oslo is op het eerste gezicht geen verleidelijke stad, maar wel een stad die nazindert, zeker als je de tijd neemt om de plek grondig te leren kennen. Op mooie zomeravonden lijkt het of alle inwoners van Oslo in het centrum samenkomen. Dan gaat Oslo laat naar bed. Iedereen geniet van de superlange dagen en de zachte temperaturen en blijft lang op straat rondhangen.

Doet de winter echter zijn intrede, dan is het afgelopen met al die lichtvoetigheid en zorgeloosheid die in de zomer Oslo in haar ban houdt. Dan hult de stad zich in een dik wit of grijs tapijt en maakt iedereen het binnen gezellig. De heuvels rondom de stad zijn evenwel ideaal om te langlaufen en de pistes zijn tot laat in de avond verlicht. Zelden is de natuur zo nadrukkelijk aanwezig aan de rand van een hoofdstad en daar maken de inwoners dan ook dankbaar gebruik van zodra ze klaar zijn met hun werk.

Oslo herbergt tot slot talrijke prachtige musea, onderling sterk verschillend, maar allemaal interessant. De Noorse cultuur in een notendop.

De stad heeft een schaduwkant: het leven is er peperduur! Regelmatig valt Oslo de bedenkelijke eer te beurt de lijst aan te voeren van de duurste steden ter wereld.

Niet te missen: van 20 tot 29 juni 2014 hult Oslo zich in de kleuren van de regen-boogsvlag voor de *EuroPride 2014*.

WEGWIJS IN DE STAD

Oslo wordt vanouds verdeeld in een *Vestkant* en een *Østkant* door de Aker-rivier (plattegrond C1-2) die door de stad loopt. De Vestkant omvat de voorsteden en de rijke, chique stadswijken. Daar ligt de **Karl Johansgate** (het lagere gedeelte is voetgangersgebied, plattegrond B-C2), de belangrijkste verkeersader van de hoofdstad. Je vindt er ook **Aker Brygge** (plattegrond A3), de kaden in de buurt van het stadhuis. Deze voormalige haven-

buurt die vroeger als vuil en gevaarlijk bekendstond, is vandaag een chique en trendy plek die bij mooi weer massa's mensen naar haar winkels, restaurants en cafés trekt. De beste architecten hebben het beste van zichzelf gegeven om bouwwerken neer te zetten die nu al behoren tot het referentiekader van de moderne architectuur. Van de kade vertrekken de boten naar het **schiereiland Bygdøy**.

Door gebrek aan werk hebben veel inwoners dit gebied verlaten. Daarom werd een promotiecampagne opgezet die buitenlanders moest lokken om de plaatselijke economie weer op gang te helpen.

Klein praktisch detail: zorg voor voldoende contant geld, want op veel plaatsen worden geen betaalkaarten geaccepteerd. Houd er ook rekening mee dat je hier niet zoals bij ons op elke hoek een geldautomaat vindt, behalve dan in de grotere steden. Informatie over de regio: [W visittelemark.com](http://www.visittelemark.com).

Heddal

Stavkirke van Heddal (stavkirke): stadje 5 km ten westen van de industriestad Notodden ☎ 35 01 39 90. Dag. geopend half mei-half juni en half aug.-half sept. 10.00-17.00 u; half juni-half aug. 9.00-18.00 u. Toegangsprijs: 65 NOK (juni-20 aug.); 60 NOK de rest van het jaar; gratis voor jongeren tot 16 jaar. Een van de mooiste stavkerken van het land en de grootste van de 28 die nog overeind staan in Noorwegen. De omgeving zelf is minder aantrekkelijk (groot gebouw met kassa en cafetaria en enorme parking voor touringcars). Deze mooi gerestaureerde kerk dateert uit de 13de eeuw en is opgedragen aan de Heilige Maagd. Ze omvat drie beuken, daarom wordt ze ook wel de kathedraal onder de stavkerken genoemd. De buitenkant is werkelijk indrukwekkend, het interieur eerder eenvoudig. De muren zijn bedekt met 17de-eeuwse schilderijen vol lofwerk. Bijbeltaferelen rondom het koor. Opmerkelijke uitgebeitelde stoel uit de 13de eeuw met personages die afkomstig zijn uit een oude sage. In de kooromgang ontdek je drie mooi beeldhouwde deuren met een overvloed van krullen, slangen en menselijke figuren (ter hoogte van het kroonwerk). Wie wat krap bij kas zit, kan deze kerk links laten liggen en een bezoekje brengen aan het kerkje van Uvdal (in de Numedalvallei, aan weg 40). Ongeveer 300 m van de kerk ligt het museum **Heddal Bygdetun** met enkele typische streekwoningen.

STAAFKERK VAN HEDDAL

Seljord

Aan de oever van het gelijknamige meer en aan de voet van de gletsjer Lifjell. Dit dorp herbergt de eerbiedwaardige St-Olafskerk uit de 12de eeuw. Het verhaal wil dat in dit meer Selma woont, een reusachtige zeeslang die ongetwijfeld verwant is aan Nessie uit Loch Ness. Er werd grondig onderzoek verricht naar de schuilplaats van dit legendarische monster. Geïnteresseerd? [gust.st](#).

DALEN

Dit stadje is schitterend gelegen, in een oud gletsjerdal en aan de oever van een meer dat door hoge bergpieken is omgeven. Jammer genoeg kun je er alleen met eigen vervoer heen. Van Dalen kun je een interessante boottocht naar Skien maken, over een net van rivieren en meren (een tocht van tien uur). Je vaart door indrukwekkende, ongerepte landschappen. Onderweg moet je een aantal heel opmerkelijke sluizen passeren.

AANKOMST EN VERTREK

In Dalen neem je weg 38 in noordelijke richting, naar Åmot, waar je op de E134 komt. Dan gaat het verder westwaarts, via het Hardangerplateau naar het fjordengebied. Onderweg word je door de prachtigste landschappen betoverd.

NUTTIGE ADRESSEN

 Bureau voor Toerisme: *in het centrum van Dalen* 35 07 56 56 [visitdalen.com](#). Geopend half juni-aug. ma.-vr. 9.00-19.00 u, za.-zo. 10.00-17.00 u; rest van het jaar gesloten. Weinig dynamisch personeel. Jammer.

 Telemarkreiser AL: *in Skien* 35 90 00 20 [visitlemark.no](#). Opgelet: dit adres ligt niet in Dalen, maar je moet wel hier zijn voor reserveringen van de tocht op het kanaal Telemark, dat Dalen verbindt met Skien. We raden je aan alleen het stuk Dalen-Ulefoss af te leggen, dat is het mooiste (zie verder bij 'Wat is er te zien?'). Je kunt het traject in beide richtingen doen.

SLAPEN

CAMPING

 Buøy Camping Dalen: *op een eilandje dicht bij de stad* 35 07 75 87 [buoycamping.com](#). Geopend begin mei-eind aug. Staanplaats 150-200 NOK tot 5 personen met tent en auto, afhankelijk van het seizoen. Douche inbegrepen. Drie- tot achtpersoonshytter 500-

1000 NOK; tweepersoonkamers in motelstijl. Zorg zelf voor lakens (ter plaatse huren is duur). Heel groene omgeving die toch behoorlijk volgebouwd is. Aangename en praktische camping met veel faciliteiten, heel geschikt voor gezinnen met kinderen. De kamers liggen in lange houten gebouwen die doen denken aan een militair barakkenkamp. Fietsenverhuur (voor de gasten van de camping).

 Hyllandsfoss Camping: *langs weg 37, ongeveer 2 km voor Åmot als je van Rjukan komt, aan je rechterkant, en 20 km van Dalen* 35 07 13 29. Staanplaats ongeveer 130 NOK met tent en auto; vierpersoonshytter 400-600 NOK, afhankelijk van het comfort. Douches niet inbegrepen. Gemoedelijke camping langs het water, met onder de bomen enkele grote, goedkope chalets. Allemaal beschikken ze over een klein terras, waar je in de avond lekker warm ingepakt kunt kijken naar de zonsondergang, terwijl je een laatste drankje drinkt en nog nageniet van de eindeloze dagen.

LUXUEUS TOT HEEL LUXUEUS

(meer dan 800 NOK of € 96)

 Bed & Breakfast Dalen: *Aasmund Nordgaards Veg 6; in het centrum van het stadje, langs weg 45, goed aangegeven* 92 81 70 12 [telemarkadventure.com](#). Het hele jaar door geopend. Tweepersoonkamer met gemeen-